

איך הצלנו את האוצר של בני-הודה

מאת י. קרניאל

את דלת הארון החדש וחגול לרסיסים, מתוך רשמי פניו וכעסו של הערל ניכר כי הזמן אינו מתאים להכנס עמו בוכוחים, וחשבתי בלבי: — כפרת עוונות! מה לי ארון ומה לי מזונן? ה א ו צ ר האוצר העברי בסכנת! הוצאתי בחפז את המפתח מהארנק ומחרנו לבית האוצר.

באולם העבודה והספריה של בני-הודה עמד האוצר וחכה לבואנו, שלשה ארגוני מתכת ומנ"עול לכל ארגון ועל כלם מופיעה הכתובת: „מתנת יעקב שרתוק היהודי“.

נפתח האוצר, וממנו נפלו, נשרו ונערמו חבילות חבילות, צורות צורות של נירות, בתקאות, נליונות ונוילים, שנתחברו ונערמו ונהפכו לגל גדול, הר עברי שלם!

Where are the men?— איה הפוע"לים? — שאל הקצין המפקד מאת בעלת הבית. ושלתנו התיצבנו לפניו, שלשה פועלים: אחד ספרדי, סוחר ידוע בירושלים, אחד יהודי גרמני בעל בית-חרושת בעיר בירתנו ואני עבדכם — שלשה בורגנים שנהפכו לפועלים, פועלי-מצוה, שהם מוכנים ומזומנים לעבודת-הקודש.

לא שהינו הרבה: הפשלנו את שרולינו ובין-רגע נתמלאו השקים האדוכים עד פיהם, והקצין המהנדס עומד על גבנו ומזרזנו בקצה רובהו לעבודה.

וכדי להקניט את השומר שלנו דברנו בינינו רק עברית וחמדנו לצון בלשון ערבית: „יא-ללאה יא אלעזר!“ וזה קורא: „אימשי יא אלפרד!“ וכופף הלכתי אני תחת משאי, משא האוצר הטמון בשקים, כבנימין הסבל בשעתו, והאנגלי מחמר אחריי... כה עבדנו במסירות נפש ובחדות גדולה, עד שהטענו בכבודנו ובעצמנו את שתי המכוניות, שעמדו וחנו לנו ברחוב על יד השער.

בלכתי הפעם לבקר, כמנהגי בכל חנוכה את אולם העבודה והספריה של בני-הודה ראיתי בבית היוצר את מצרי היקר את האוצר הגדול העומד לו בכטחה במקומו, ובו טמונים כתבי היד של בני-הודה. לא רחוק ממנו, ליד הדלת עומד השלחן הקטן שעמד לפניו בני-הודה כל ימיו בשעת עבודתו הגדולה, ועל השלחן ספר פתוח, אוצר מלים עברי שהשתמש בו אבי הלשון העברי רית והתיבה שעמד בה ברנעו האחרון: „נפש“.

הרגש הרגשתי כי רוחו של בני-הודה מרפ"רפת עדיין באולם על „האוצר“ שלו.

לא אוצר זהב ולא מטמון כסף, לא שטרות-סחר ולא ניירות ערך, כי אם ניירות-שליחוב: כתבי-היד של אליעזר בן יהודה.

בשנת תרפ"ט קרה הדבר, למחרת המאורעות בתלפיות. אותו יום באה אלי חמדה בני-הודה בלוית שומר אנגלי מזוין, קצין בריטי ארוך וככונית צבאית קטנה.

— „מהר לתלפיות!“ — היתה פקודתה אלי — „עלינו להציל את המלון מירי השורדיים!“ מובן מאליו: לא על נקלה השיגה האשה הנמרצה הזאת רשיון מיוחד לנסוע לתוך האש בלוית שומרים בריטיים מזוינים. מי יודע איפתי ואם עוד נשוב לתלפיות? והאוצר שאר שם לכדו בבית, והמפתחות של בית בני-הודה שכני נמצאו בתוך ביתי, כי ביום השבת, יום הפרעות, נתכנסו שכני לביתי וכשחזקה פקודת המשטרה לעזוב את השכונה, שכחה חמדה את ארנקה ומפתחותיה על שלחני.

ארבעה היינו במכונית: אני ישבתי על יד הקצין, מזונדס ממשלתי שנהפך בין לילה ל„קוני-סטבל“, ו-ה-י-א-י-שבה ליד הנהג — פקיד משרד אנגלי בעירנו, שלבש קאפי ושם אקדח מלא בכיסו.

ברוך נסיתי לבוא בדברים עם שכני, ואולם הוא ענני בועם: „דום! הן כל הרעה באה עליכם היהודים אך ורק מפני שאתם מדברים חרבה!“

ניכר כי המהנדס-הקצין הזה לא קבל ברצון גדול את תפקידו להיות שומר ישראל...

בעברנו על יד מלון פאסט אשר ברחוב הרכבת נלותה אלינו מכונית פרטית, שנהג בה בעל בית-חרושת גדול בירושלים, ומכונית זו הלכה לפנינו. בעל המכונית סכן את עצמו בימי המאורעות והשליך את נפשו מנגד להציל את אחיו ואת רכושם.

בקורנו הראשון היה בביתו השדוד של אלישר: הרבן בית-בורגני לכל-פרטיו! לא הניחו שכנינו אחריהם של דבר שלם הוצ מהפי-סנתר, שלא נגעו בו לרעה — שכנים מוסיקליים כנראה...

אחר כך נכנסתי לביתי להוציא את המפ"תחות, והקצין-המהנדס אחרי. ואולם — מעשה שטן! — המפתחות מונחים בארון ומפתחות הארון אינם בכיסי כי נשארו בעיר.

— „פתח מהר!“ — איים הקצין מתוך זעף.

נסיתי למצא מפתחות אחרים — אך לשוא! והנה „מראך!“ הקצין הפך את רובהו ושבר